

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/12/2018
Identifikačné číslo spisu:	3115010579
Dátum vydania rozhodnutia:	18.04.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:3115010579.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Aleny Šiškovéj a JUDr. Jany Serbovej v trestnej veci obvinenej V. F., pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona na neverejnom zasadnutí konanom 18. augusta 2018 v Bratislave, o dovolaní obvinenej V. F. podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 2To/94/2016, z 24. novembra 2016 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinenej V. F. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 3T/39/2015, z 23. augusta 2016 bola obvinená V. F. uznaná vinnou zo spáchania prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

dňa 30.07.2013 v čase po 11,00 hodine v V. bez súhlasu poškodenej odomkla uzamknutú bránu rodinného domu č. XX kľúčom, ktorý bol z vnútornej strany zámku, vošla na dvor a následne do neuzamknutého rodinného domu, kde pod zámienkou výmeny elektromeru, vylákala od poškodenej 200,-Eur a následne pod zámienkou skúšky vysávača odlákala pozornosť poškodenej, vošla do spálne a zo skrine spod šiat odcudzila obálku s hotovosťou 5 550,- Eur a z miesta ušla, čím svojím konaním spôsobila poškodenej V. K. škodu vo výške 5 750,-Eur.

Za to bol obvinenej podľa § 212 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 8 Trestného zákona a s prihliadnutím k § 36 písm. j) Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov a zároveň podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona výkon trestu odňatia slobody podmienčne odložil a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona určil obvinenej skúšobnú dobu 1 rok. Podľa § 50 ods. 2 s poukazom na § 51 ods. 4 písm. c) Trestného zákona súd uložil obvinenej povinnosť nahradiť poškodenej škodu vo výške 5 750,-Eur počas skúšobnej doby.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podala odvolanie obvinená V. F.. Krajský súd v Trenčíne, ako odvolací súd uznesením, sp. zn. 2To/94/2016 z 24. augusta 2016, odvolanie menovanej podľa § 319

Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné.

Proti tomuto uzneseniu podala obvinená V. F. prostredníctvom svojej obhajkyne dovolanie z dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a teda že bolo zásadným spôsobom porušené jej právo na obhajobu.

V odôvodnení dovolania obvinená namietala, že Okresný súd Trenčín svojvoľne bez akýchkoľvek zistení nových dôkazov zmenil totožnosť jej spáchaného skutku oproti obžalobe, a to tak že skutok mala spáchať v čase po 11,00 hodine. Podaná obžaloba pritom kládla dobu spáchania skutku na 11,45 hod. Obhajkyňa sa snažila poukázať na skutočnosť, že v danom čase sa nemohla nachádzať na mieste činu, čo preukazovala svedkami a listinnými dôkazmi. Návrh na vykonanie vyšetrovacieho pokusu bol zamietnutý už v prípravnom konaní. V priebehu dokazovania obhajca trval na vykonaní tohto dôkazu, avšak súd túto okolnosť, ktorá dokazovala jej nevinu neakceptoval, avšak čas spáchania skutku bez akéhokoľvek dôkazu zmenil. Týmto postupom mal súd závažným spôsobom porušiť právo obvinenej na obhajobu, nakoľko mala znemožnené navrhovať ďalšie dôkazy, ktoré by mohli preukázať skutočnosť, že v súdom definovanej dobe sa nemohla nachádzať na mieste činu. Je toho názoru, že právo obvineného poznať skutok, z ktorého je obvinený je nepochybne celkom zásadným pre realizáciu jeho obhajobných práv. Na základe uvedených skutočností navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 2To/94/2016 z 24.11.2016 a vec vrátil tomuto súdu na nové konanie a rozhodnutie.

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor okresnej prokuratúry, ktorý sa nestotožnil s argumentami obvinenej a považoval ich za neopodstatnené a nedôvodné „Skutkový stav veci, tak ako ho ustálil a zistil prvostupňový súd, ako aj odvolací súd, nevykazuje žiadne nedostatky takého charakteru, ktoré by dovoľovali spochybníť prijaté právne závery súdov o vine obvinenej. V odôvodnení odsudzujúceho rozsudku sa nachádza vysvetlenie prečo súd upravil čas spáchania skutku z 11,45 hod. na po 11,00 hod. Predmetnou námietkou sa zaoberal aj odvolací súd, ktorý sa stotožnil s názorom okresného súdu“. S poukazom na uvedené navrhol, aby dovolací súd dovolanie obvinenej v zmysle ustanovenia § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol pre nesplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky na podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinená pred podaním dovolania využila svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zistil, že dovolanie obvinenej V. F. nie je opodstatnené, pretože je zjavné, že nie sú splnené podmienky dovolania.

V prvom rade Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

S ohľadom na uvedené nebol Najvyšší súd Slovenskej republiky oprávnený preskúmať iné v dovolaní označené porušenia zákona, ktoré nezodpovedajú vymedzeným dovolacím dôvodom, pretože by tak atahoval prieskum právoplatného rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania nad rámec návrhu - dovolania, čo by znamenalo prekročenie právomocí vyplývajúcej mu zo zákona (§ 385 Trestného poriadku) a Ústavy Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodiť a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

Dovolací súd poznamenáva, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku

Zásada „právo na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „právo na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného :

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie súdov nižšieho stupňa dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvinenej V. F. zásadným spôsobom, a teda ku takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1

písm. c) Trestného poriadku. Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnou námietkou, ktorú v rámci tohto dovolacieho dôvodu uviedla v písomných dôvodoch dovolania obvinená V. F..

Možno súhlasiť s dovolateľkou v tom, že rozhodnutie súdu o odmietnutí návrhov na doplnenie dokazovania môže za istých okolností predstavovať porušenie práva na obhajobu. Stane sa tak vtedy, ak súd nevysvetlí zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nadbytočnosť a nepotrebnosť doplnenia dokazovania a zároveň existujú ďalšie skutočnosti naznačujúce, že celé konanie bolo vedené neobjektívne a zjavne nerešpektovalo pravidlá spravodlivého procesu. Len v takom prípade by bolo možné konštatovať porušenie práva na obhajobu obvineného tzv. arbitrárnym rozhodnutím súdu podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku. V predmetnej veci však takýto stav nenastal, pretože najvyšší súd nezistil, že by konanie vedené voči obvinenej bolo uskutočňované v rozpore s pravidlami práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 Dohovoru. Okresný súd Trenčín (str. 6 rozsudku) a tiež krajský súd (str. 4 uznesenia) jasne a zrozumiteľne odôvodnili, prečo návrh obhajoby na vykonanie vyšetrovacieho pokusu bol odmietnutý a najvyšší súd na tieto odôvodnenia odkazuje, bez potreby ich korekcie či doplnenia.

K námietke obvinenej, že Okresný súd Trenčín svojvoľne bez akýchkoľvek zistení nových dôkazov zmenil totožnosť skutku oproti obžalobe, a to tak že skutok mala spáchať v čase po 11,00 hodine dovolací súd dôvodí, že zo skutočnosti, že súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, nemožno vyvodiť záver, že medzi obžalobným návrhom a skutkovým výrokom rozsudku musí byť vždy úplná zhoda. Súd musí skutok uvedený v obžalobe prejednať vždy v celom rozsahu, pričom má právo a povinnosť do rozhodnutia premietnuť výsledky hlavného pojednávania, ktoré prípadne údaje uvedené v obžalobe modifikujú, pokiaľ sa neporuší totožnosť skutku.

Totožnosť skutku znamená jeho zhodnosť, identitu, vyžaduje skúmanie, či sa trestné konanie týka tej istej udalosti vo vonkajšom svete toho istého skutkového deja, preto musí byť skutok, pre ktorý je obvinený trestne stíhaný, presne označený s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, prípadne s uvedením iných skutočností, pokiaľ ich treba na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným. To ale neznamená, že musí ísť od začiatku trestného stíhania až do jeho skončenia o naprostú zhodu popisu udalosti, o ktorej sa rozhoduje, t. j. že v uznesení o vznesení obvinenia, v obžalobe a v rozsudku sa musí skutkový dej úplne rovnako popisovať, pretože vykonávaním dôkazov v priebehu trestného stíhania, teda aktivitou orgánov činných v trestnom konaní i súdu získané poznatky o skutočnosti sa môžu zmeniť. Niektoré údaje uvedené v uznesení o vznesení obvinenia môžu vo vzájomnom porovnávaní a v porovnávaní s rozsudkom odpadnúť, niektoré môžu pribudnúť a iné sa môžu upresniť.

Totožnosť skutku je zachovaná, keď je zachovaná jeho podstata. Podstata skutku spočíva v konaní páchatel'a a následku, ktorý bol týmto konaním spôsobený a ktorý je relevantný z hľadiska trestného práva. Z hľadiska tohto ustanovenia podstata skutku teda spočíva v účasti obžalovaného na určitej udalosti vo vonkajšom svete, ktorá je uvedená v obžalobnom návrhu a z ktorej vznikol následok uvedený v obžalobe. Pritom však ani účasť (aktivita) obžalovaného a ani následok, ktorý tým bol spôsobený, nemusia byť úplne zhodné, stačí, ak sú aspoň sčasti zachované v rozhodnutí súdu (na základe výsledkov vykonaného dokazovania) v porovnaní s obžalobou.

Podstata skutku preto nebude porušená, ak sa zmenia okolnosti týkajúce sa miesta, času spáchania činu, rozsahu následkov, spôsobu vykonania činu, pohnútky činu alebo formy zavinenia. Z toho potom vyplýva, že:

- totožnosť skutku nenarušujú zmeny v jednotlivých okolnostiach, ktoré individualizujú skutok, okrem iného i čo do miesta a času spáchania, spôsobu vykonania a pohnútky činu ako aj formy zavinenia, keď inak totožnosť konania zostala zachovaná,

- pri nezhode medzi konaním uvedeným v uznesení o vznesení obvinenia a obžalobou, resp. medzi obžalobou a tým, ktoré vyšlo najavo na hlavnom pojednávaní, môže udržiavať totožnosť skutku totožnosť spôsobeného následku,

- ak sa dotýkajú zmeny, ku ktorým došlo v dôsledku dokazovania na hlavnom pojednávaní, skutočností, ktoré vo svojom súhrne tvoria konanie, bude zachovaná totožnosť, ak konanie popísané v obžalobe a konanie po zmenách, ku ktorým došlo na hlavnom pojednávaní, bude aspoň čiastočne totožné, to isté platí, pokiaľ ide o následok, resp. o obsah následku,

- totožnosti skutku sa nedotkne pri zhode konania alebo následku, ak napríklad pristúpi okolnosť podmieňujúca použitie vyššej trestnej sadzby alebo okolnosť, ktorej právne zhodnotenie zakladá znak činu prísnejšie trestného.

Totožnosť skutku je zachovaná v prípade úplnej zhody konania a následku, zhody aspoň v konaní pri rozdielnom následku, zhody aspoň v následku pri rozdielnom konaní, ako aj v prípade, ak konanie alebo následok, resp. oboje budú aspoň čiastočne zhodné v podstatných okolnostiach, najmä skutkových, odrážajúcich prípadné zmeny skutkového deja, ku ktorým došlo v rámci dokazovania v súdnom konaní. Keďže neexistuje všeobecne platná smernica vysvetľujúca, kedy je vo všeobecnosti zachovaná totožnosť skutku, je preto nevyhnutné skúmať túto otázku vždy individuálne podľa okolností konkrétneho prípadu.

Na základe vyššie uvedeného možno vyvodiť záver, že prvostupňový súd správne vo svojom rozsudku upravil čas spáchania skutku na čas po 11.00 hod., pretože táto skutočnosť vyplynula z dokazovania, avšak na obsahové posúdenie skutku nemala žiadny vplyv, a preto táto namietaná skutočnosť je z hľadiska totožnosti skutku irelevantná.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok obvinenej nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uplatnené obvinenou, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinenej V. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.